

Emisyon primi ve ortak alma

- Değerli meslektaşlar, üstatlar, arkadaşlarım,
- Önce, sizleri bu sıkıcı pandemi günlerinde hakikaten en içten duygularıyla selamlıyorum. Toplantıları çok özlemişim. Bugünkü konumuz, primli hisseler, emisyon primi veya Agio ve buna bağlı olarak sermaye artırımını ile yatırımlar yapılabilir mi olacak.

Emisyon primi ve ortak alma

- Emisyon primi konusu Türk Ticaret Kanununda geçmektedir.
- İlk TTK. 865 sayılı kanundur,
- İkinci düzenlenmiş TTK. 6762 sayılı kanundur.
- Son düzenlemelerden sonra halen kullandığımız 6102 sayılı kanundur.

865 sayılı ilk TTK dan bir örnek

- — 29.05.1926 tarihli ve 865 no.lu TTK
- İKİNCİ BAP Ticaret şirketleri Birinci fasıl Ahkâmı umumiye YÜZ YİRMİNCİ MADDE — Ticaret şirketleri bir veya müteaddit muamelei ticariye icrası maksadile teşekkül eden şirketlerdir. YÜZ YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Ticaret şirketleri; kollektif, komandit, limitet, anonim ve kooperatif nevilerine münkasemdir: 1 - Unvan tahtında ticaret maksadile müteşekkül bir şirket, şürekâsından hiç
- birinin mesuliyeti (diğerlerine)dâhilerine karşı mahdud değilse o şirket «Kollektif» tir. 2 - Bir unvan tahtında icrayı ticaret maksadile teşekkül eden bir şirket, şürekâsından bir veyahut bir kaçının şirket dâhilerine karşı mesuliyeti gayri mahdud ve şerik veya şürekâyî sairenin mesuliyeti muayyen bir sermaye ile mahdud ise o şirket «Komandit» tir.

6762 sayılı TTK

- Kabul Tarihi: 29/06/1956
- Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 09/07/1956
- Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 9353
- BAŞLANGIÇ
- A - KANUNUN TATBİK SAHASI:
- I - TİCARİ HÜKÜMLER:
- Madde 1 - Türk Ticaret Kanunu, Türk Medeni Kanununun ayrılmaz bir cüzüdür. Bu kanundaki hükümlerle, bir ticarethane veya fabrika yahut ticari şekilde işletilen her hangi bir müesseseyi ilgilendiren muamele, fiil ve işlere dair diğer kanunlarda yazılı hususi hükümler, ticari hükümlerdir.
- Hakkında ticari bir hüküm bulunmayan ticari işlerde mahkeme, ticari örf ve adete, bu dahi yoksa umumi hükümlere göre karar verir.

6455 sayılı kanunla değişik halde son Türk Ticaret Kanunu

- (1) Kanun Numarası : 6102
- Kabul Tarihi : 13/1/2011
- Yayımlandığı R.Gazete : Tarih: 14/2/2011 Sayı : 27846
- Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 50
- BAŞLANGIÇ A) Kanunun uygulama alanı
- I - Ticari hükümler MADDE 1- (1) Türk Ticaret Kanunu, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun ayrılmaz bir parçasıdır. Bu Kanundaki hükümlerle, bir ticari işletmeyi ilgilendiren işlem ve fiillere ilişkin diğer kanunlarda yazılı özel hükümler, ticari hükümlerdir. (2)

Emisyon primi konusunda tarihçe

- Bu çalışmaya başlamadan önce Sabahattin Özcan adındaki arkadaşım ile konuşuyordum. Kendisi eskitürkçe yani arapça yazıyı da bilir. Çalışmaları arasında eski ticaret kanununun eski Türkçe sayfelerini göstermişti.
- Laf lafi açtı . Hocalarımızdan rahmetli Faruk Üsküdarıye geldi. Biz Ticaret Hukukunu ondan öğrenmiştik. Öyle güzel hocalarımız vardı ki, Akademiye geçtiğimiz zaman bir çok hoca bize siz Bursadansınız. Faruk Üsküdarıde okudunuz. Ticaret hukuku konusunda sizler diğer arkadaşlarınızdan daha bilgili olarak başlıyorsunuz derlerdi. Bazı öğretim üyeleri ise tam tersine bizim okuldan gelenleri bırakmak için uğraşırlardı
- Rahmetli Faruk bey, emisyon primi yahut (Agio) acio'dan bahsetmişti. Aradan 60 yıl geçmiş ama hala sesi kulaklarımdadır.
- Aman demiştim neden bahsediyor sevgili hocamız

Emisyon primi ve ortak alma

- Konuya geçmeden önce dolaylı da olsa bizi ilgilendiren, anonim şirketlerin belli bir kazanç ve birikimden sonra sermaye artırımında primli pay senedi çıkarmasını incelemeye çalışıyoruz. Şirketler, borsaya açıldığında hisselerini nominal değerden fazlaya, fakat bir çok prosedüre bağlı olarak, zorlu süreçlerden geçerek açılıp satabiliyorlar.

Emisyon primi ve ortak alma

- ▶ Borsaya açılmayan firmalar da hisselerini üzerinde yazılı olan değerden fazlaya satabilirler. Bu da primli pay ihracı ile olabilir. Olabilir de oluyor mu? Bana göre primli hisse ihracı piyasada pek olmuyor. Neden acaba?
- ▶ A. Firmalar, yeni ortak almayı şirketin yönetimine ortak alma olarak, şirketi kaptırma olarak düşünüyorlar
- ▶ B. Şirkete ortak olanlar, primli pay almaya hazırlar, fakat onlar da şirketin çoğunluk hissesine sahip olanların yeni ortaklara bilgi vermez, kar payı dağıtmazlar korkusu ile ortak olmuyorlar. Yani karşılıklı itimatsızlık

Emisyon Primi ortak alma

- C. Karşılıklı itimatsızlık halledilirse, Ticaret Kanununda yeni bir düzenleme yapılırsa, uzun prosedürlerle borsaya açılmayan, açılmayan firmalar da primli paylar ihraç ederek yeni ortaklar alabilir, şirketlerin sermayeleri kuvvetlenebilir ve yeni yatırımlara başlayabilirler.
- D. Sunumumuzu özellikle, **meslektaşlarının müşterilerini bilgilendirip danışmanlığını yaptıkları firmaların** sermayelerini kuvvetlendirmeleri konusunda bilgi vererek onları yatırım yapabilen, büyüyen firmalar haline getirmeye ikna etmesi için yapıyorum

Emisyon primi veya ortak alma

- Bir çoklarımız piyasanın içindedir. Eğer bir şirket veya sahipleri inanılacak adamlarsa, ortak olan tam tabirle kazık yemeyeceğini biliyorsa, şirket düzenli kar dağıtıyorsa piyasadaki insanlar bu şirketin hisselerini alabilmek için her türlü fedakarlığı yapabiliyorlar.
- Nitekim, geçenlerde danışmanlığını yaptığım bir şirketin 300.000 TL. nominal değerli hisselerini 10.000.000 (onmilyon) liraya satın alarak birisi ortak oldu. Şirketin sermayesi 45.000.000 TL. idi.
- Neden bu parayı verdi? 1. O şirketin ortağım diye gittiği yerde konuşabilecek ve şahsi iş yapabilme kapasitesi artacak. 2. Şirketin sermaye artırımlarında hissesi artabilecek. 3. Ama görüyoruz ki özellikle prestijli bir şirketin ortağı olabilmek ön planda oluyor ve hisse primli değerden alınabiliyor. Sermaye artırımında da primli pay olabilecektir.

Emisyon primli pay için başka bir sebep

- Bir çok işletme sahibinin veya kişinin parası bulunabilmektedir.
- Kişiler primli pay çıkaran yani emisyon primli sermaye artırımını yapan şirketlere ortak olarak bu fazla paralarını kullanabilirler.
- Şu anda borsa para etmiyor, getirmiyor
- Faiz enflasyonun üzerinde olmadığı için faydalı olamıyor, bir yatırım aracı olamıyor.
- Bir çok kişi de yabancı para üzerinden tasarruf yapmayı kabul edemiyor, iyi ki edemiyor böylece dolarizasyon dediğimiz olgu tasarrufların %55 inde kalmış oluyor.

Genel

- Bu konuşmaları yaparken bir konuyu daha açıklamak isterim.
- Benim için dünyanın en güzel şehirlerinden biri Bursa'dır.
- Ancak hemen bir Ege Türküsü aklıma geldi.
- Selvi senden uzun yok
Yaprağında düzüm yok
Kamalı da Zeybek vuruldu
Yar fidan boylum
Çakıcı'ya sözüm yok
- Ama şurada itiraf etmem gerekir ki dünyanın en güzel şehri İstanbul'dur.
İstanbul'a sözüm yok.

Gelelim Emisyon primi nedir konusuna: **Emisyon Primi (Agio-Primli Pay)**

- Bilindiği gibi yeni Ticaret Kanunu yürürlüğe gireli 10 yılı bulmuştur. Gerek dünyada ve gerekse ülkemizdeki ekonomik kırılganlıklar geçtiğinde ve özellikle de yeni Ticaret Kanunu ile ilgili ek düzenlemeler ve tüzük, tebliğ ve yönetmelikler tamamlandığında, şirketlerin paylarını ilgilendiren ekonomik hükümler devreye girmiş olacaktır.
- Yaniii, şirketlerin değer kazanması, payların değer kazanması ve borsaya yeni açılmalar veya şirketlerin sermayelerini kuvvetlendirme çalışmaları olacaktır. İşte o zaman karşımıza, primli paylar, Agio veya emisyon primi olayı çıkacaktır.

Emisyon Primi (Agió-Primli Pay)

- Anonim Őirketlerde kuruluŐ veya sermaye artırımını esnasında, pay senedinin üzerinde yazılı değerden yani itibari değerden daha yüksek değerle çıkarılması halinde, bu itibari değer ile satıŐ bedeli arasındaki fark: AGİO veya EMİSYON PRİMİ olarak adlandırılır ve bu paya da primli pay denir.

Eski Ticaret Kanununda primli pay, Agio veya emisyon primi , 286 inci maddede düzenlenmiŐtir. 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanununda da primli paylar adı altında 347 inci maddede hemen hemen aynı ifadelerin biraz deęiŐtirilmesiyle bir düzenleme yapılmıştır.

Maddeyi aynen alalım ve inceleyelim:

VIII-Primli Paylar TTK

- Madde 347- İtibari değerinden aşağı bedelle pay çıkarılamaz. **Payların itibari değerinden yüksek bir bedelle çıkarılabilmeleri için esas sözleşmede hüküm veya genel kurul kararı bulunmalıdır.**

Primli paylar, yukarıda da belirttiğimiz gibi daha çok sermaye artırımını esnasında çıkarılabilir. Peki neden primli pay?

- a. Bilindiği gibi, şirketler çalıştıklarında kar elde ederler ve bu karlardan yedek akçe ayrılır. Bu yedek akçeler şirketin değerini artıran unsurlardandır. Yasal olarak ayrılma zorunluluğu bulunmaktadır.
- b. Yine, her ne kadar son yıllarda enflasyon kontrol altına alınmış olsa da, şirketin taşınmaz varlıkları değer kazanmaktadır.
- c. Yine şirketin gayrimaddi değerlerinin yani şirketin itibarı, piyasadaki iyi tanınması da şirket paylarının değerini artıran unsurlardandır.

Primli paylar

- Şirket, sermaye artırımına kalkıştığı zaman, şirketi yönetenler, şirkette birikmiş yedek akçeler ile maddi ve gayrimaddi değerlerin belirli bir oranda paraya dönüştürülmesi amacını güdebilirler ve aynı zamanda da eski pay sahipleri ile yeni pay sahipleri arasında eşitlik sağlamak gerekeceği açıktır. İşte bu gaye ile primli pay çıkarılma gereği ve Agio veya emisyon primi doğar. Şirket, primli pay senedi çıkarmaya karar vermek isterse önce esas sözleşmede hüküm var mı ona bakılacaktır. Esas sözleşmede hüküm yoksa genel kurul kararı alınmalıdır, aksi takdirde, primli pay çıkarılamaz.

Emisyon primi ve sermaye

- Agio (emisyon primi) esas sermayenin bir parçası değildir, ancak esas sermaye borcunun ödenmesi gibi ödenir. Prim ödemesi, şirketin mal varlığını artırır fakat esas sermaye olarak kaydedilmeyecektir. Elde edilen Agio veya emisyon priminin nasıl kullanılacağı 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 519 uncu maddesinin ikinci fıkrasında hüküm altına alınmıştır.

Emisyon primi kullanımı

- ▶ Elde edilen Agio (emisyon primi), önce
 - a. Çıkarılma giderleri
 - b. Yok edilme yani itfa karşılıkları
 - c. Hayır amaçlı ödemeler için sarfedilmelidir.
 - d. Bunlardan sonra kalan olursa genel kanuni yedek akçelere eklenmelidir.
 - e. Ortaklık kazancı sayılmadığından kar payı olarak pay sahiplerine dağıtılamaz.

Emisyon primi kullanımı

- ▶ EMİSYON PRİMLERİNİN KULLANILMASI
TTK 519/3 maddesine göre eğer, genel kanuni yedek akçe sermayenin yarısını aşmadığı takdirde zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye, işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler için kullanılabilir. Bu madde hükümlerinden de anlıyoruz ki emisyon primi veya Agio başka hiçbir şekilde kullanılamaz. Sermayeye eklenip eklenemeyeceği, ilerideki yapılacak düzenlemelerle ortaya çıkacaktır.

Bursa- Tophane yamaçları

EMİSYON PRİMİNİN VERGİSEL BOYUTU:

- KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNA GÖRE EMİSYON PRİMİ
- KVK na göre emisyon priminden kurumlar vergisi alınmaz. 5520 sayılı KVK 5/10-ç maddesine göre emisyon primi, Agio veya hisse senedi ihraç primi kurumlar vergisinden istisnadır.
- KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNUNDA da emisyon primi KDV ye tabi değildir.
- TTK 344/1 maddesine göre sermaye artırımında primli pay çıkarırken artan sermayenin %25 i tescilden önce, %75 i ise 24 ay içinde , primli payların çıkarma primlerinin ise tamamı tescilden önce ödenecektir.

GENEL KURUL

- ▶ TTK 460/2 maddesine göre
- ▶ Kayıtlı sermaye sisteminde ana sözleşmede hüküm bulunuyorsa yönetim kurulu kararı ile primli pay ihraç edilebilir.
- ▶ Normal sermaye sisteminde ise genel kurul kararı ile primli pay çıkarılabilir.
- ▶ Yani normal sermaye sisteminde primli pay çıkarabilmek için özel bir genel kurul yapılması gerekmektedir.

KAYITLI SERMAYE SİSTEMİ

- Kayıtlı sermaye, sermayenin artırılmasında yönetim kuruluna tanınmış yetki tavanını gösteren sermayeyi ifade eder.
- Şirket yönetim kurulu, esas sözleşmede bulunan bu hükme dayanarak Türk Ticaret Kanununun çok uzun prosedürlere tabi olan sermaye artırım hükümlerine uymadan pay senedi çıkarabilir, işte şirket yönetim kurulunun çıkarabileceği tavan sermaye miktarını gösteren ve Ticaret Siciline tescil edilmiş bu sermayeye KAYITLI SERMAYE denir.
- Belirlenen tavan sınırına ulaşıldığı zaman yeniden karar alınıp şirket ana sözleşmesinde değişiklik yapılmalıdır.
- Kayıtlı sermaye sistemine tabi olan şirketler emisyon primli pay çıkarabilirler.
- Konumuz emisyon primi olduğu için kayıtlı sermaye sistemini daha fazla anlatmıyoruz.

Emisyon primi muhasebesi

► EMİSYON PRİMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ:

Örnek: Hisse senetleri halka arz olunan şirket, sermayesini 5.000.000 lira artırma kararı almıştır. Bunun için 1000 TL. nominal değerli pay senetleri 1.100.-TL'dan yani 100 TL: primli (emisyon primli, agiolu) olarak satılma kararı alınmıştır.

Pay senetlerinin çıkarılması ile ilgili olarak 20.000 TL. denetim ücreti, 8.000 TL. gazete ilanı, 5.000 TL. diğer giderler olmak üzere toplam 33.000 TL. gider yapılmıştır. Bu bilgiler ışığında emisyon priminin sermayeye ilavesine ilişkin yevmiye kayıtlarının muhasebeleştirilmesi aşağıdaki gibi olacaktır. Pay senetleri bedelinin bir defada ödendiğini farzedelim.

Emisyon primi muhasebesi

-/...../.....
- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 5.000.000.-
- 500 SERMAYE 5.000.000.-
- Sermayenin Taahhüdü
-/...../.....
- 102 BANKALAR 5.500.000.-
- 102.01.050Bankası..... Şb.
- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 5.000.000.-
- 520 PAY SENEDİ İHRAÇ PRİMİ 500.000.-

Pay senetlerinin nominal bedel üzerinden satılması

Emisyon primi muhasebesi

- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 33.000.-
770.80. Pay denetim, ilan ve diğer giderleri
- 100 Bankalar 33.000.-
- Pay senedi ihracına yönelik yapılan giderlerin kayıtlara alınması
-/...../.....-----
- 520 PAY SENEDİ İHRAÇ PRİMİ 33.000.-
- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 33.000.-
770.80. Pay denetim, ilan ve diğer giderleri
- Pay senedi ihracına yönelik yapılan giderlerin emisyon primlerinden düşülmesi
-/...../.....-----
- Bu kayıtlar sonucunda, pay senedi ihraç primi düşüldükten sonra
500.000 – 33.000 = 467.000 TL. olarak sermaye hesabının altında görülecektir.

Emisyon primleri gündemde mi? Sonuç

Sunumun önceki bölümlerinde belirttiğimiz gibi , ekonominin rayına oturması ile birlikte pay senetleri ihraç primleri gündeme gelecektir. Bu ihraç primleri işletmeler için iyi bir kaynak olacak ve sermayenin güçlenmesini sağlayan unsurlardan biri olacaktır.

Yine yazımızda belirttiğimiz gibi, bilançoda pay senedi ihraç primleri (emisyon primleri-agio) gibi bir hesapta bekletilmesi mi, yoksa sermayeye ilave edilmesi mi gerektiği konusunda yapılacak düzenlemelerden sonra bazı konular ileride açıklığa kavuşacaktır

İyi günler

